

**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Ponaglenie w systemie administracyjnoprawnych środków zaskarżenia

Author: Bartosz Gliwiński

Citation style: Gliwiński Bartosz. (2017). Ponaglenie w systemie administracyjnoprawnych środków zaskarżenia. W: A. Gronkiewicz, E. Zółkowska (red.), "Nowe instytucje procesowe w postępowaniu administracyjnym w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania administracyjnego z dnia 7 kwietnia 2017 roku" (s. 147-162). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Bartosz Gliwiński

Ponaglenie w systemie administracyjnoprawnych środków zaskarżenia

1. Wprowadzenie

Postulat ochrony jednostki przed niekorzystną z punktu widzenia zasady szybkości i prostoty postępowania administracyjnego¹ sytuacją pozostawiania organu w zwłoce znajduje swój normatywny wyraz w systemie instytucji procesowych umożliwiających dyscyplinowanie organu administracji². W ogólnym postępowaniu administracyjnym funkcję taką spełnia art. 37 k.p.a., który w stanie normatywnym sprzed 1 czerwca 2017 r. przewidywał możliwość wniesienia zażalenia (względnie wezwania do usunięcia naruszenia prawa) w dwóch sytuacjach procesowych: niezakończona sprawa w terminie oraz przewlekłego prowadzenia postępowania. Z kolei art. 141 §1 Ordynacji podatkowej³ wprowadza na użytek postępowania podatkowego tożsamą w zakresie konsekwencji procesowych instytucję ponaglenia. Wymienione regulacje są uzupełniane przez postanowienia procedury sądowoadministracyjnej⁴, odnoszące się do tzw. skargi na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania.

¹ Por. art. 12 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego. Tekst jedn. Dz.U. 2016, poz. 23 ze zm. [dalej: k.p.a.].

² Tak G. ŁASZCZYCA: *Milczenie organu w świetle kodeksu postępowania administracyjnego* „Państwo i Prawo” 1999, z. 1, s. 51.

³ Tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 201 ze zm. [dalej: o.p.].

⁴ Por. art. 3 §2 pkt. 8 i 9 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Tekst jedn. Dz.U. 2016, poz. 718 ze zm. [dalej: p.p.s.a.].

Należy ponadto wskazać odrębny reżim prawny wyznaczony ustawą określaną w doktrynie mianem ustawy skargowej⁵, na podstawie której skarżącemu w postępowaniu sadowoadministracyjnym przysługuje prawo wniesienia skargi na przewlekłość, rozumianą jako stan niewydania przez sąd rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w terminie wystarczającym do wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. Jest to zatem środek prawny o charakterze autonomicznym wobec skarżonego w tym postępowaniu rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej.

Z kolei w administracyjnym postępowaniu egzekucyjnym⁶ przedmiotowe stany procesowe mogą być kwestionowane za pomocą skargi na bezczynność wierzyciela z art. 6 §1a u.p.e.a. oraz skargi na przewlekłość postępowania egzekucyjnego z art. 54 §1 u.p.e.a. Słusznie przyjmuje się również co do sposobu rozpatrzenia obu skarg odpowiednie stosowanie art. 37 k.p.a.⁷, przy czym w odniesieniu do zaniechania organu egzekucyjnego objętego dyspozycją art. 54 §1 *in fine* u.p.e.a. zasadniczo nie czyni się pojęciowego rozróżnienia bezczynności i przewlekłości postępowania⁸.

Nie należy wreszcie zapominać, że przewlekłe załatwianie spraw stanowi przesłankę wystąpienia ze skargą powszechną z art. 227 k.p.a. Regulację tę uzupełnia art. 237 §4 k.p.a., zgodnie z którym jest możliwe dyscyplinowanie organu właściwego do rozpatrzenia skargi przez wykorzystanie środków z art. 37 k.p.a. Wydaje się również, że nowe brzmienie art. 3 §2 pkt 9 p.p.s.a. wymaga rewizji dotychczasowego poglądu o niemożliwości wnoszenia skarg na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawie rozpatrzenia skargi z art. 227 k.p.a.⁹, choć bezdyskusyjny pozostaje brak możliwości zaskarżenia samego zawiadomienia o sposobie jej rozpatrzenia jako czynności materialno-technicznej.

⁵ Por. art. 2 i 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Tekst jedn. Dz.U. 2016, poz. 1259 ze zm. Szerzej na ten temat zob. P. KORNACKI: *Skarga na przewlekłość postępowania administracyjnego*. Warszawa 2014, s. 116 i n.

⁶ Zob. ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Tekst jedn. Dz.U. 2016, poz. 599 ze zm. [dalej: u.p.e.a.].

⁷ M. MIŁOŚZ: *Konstrukcja i rozpoznawanie środków zaskarżenia bezczynności w ustawie o postępowaniu egzekucyjnym w administracji*. „Samorząd Terytorialny” 2007, nr 7, s. 138.

⁸ Ibidem, s. 134–135.

⁹ Podobnie, choć jest to w literaturze stanowisko odosobnione, M. JAŚKOWSKA, w: M. JAŚKOWSKA, A. WRÓBEL: *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*. Warszawa 2016, s. 238. Autorka dopuszcza możliwość skarżenia tego przypadku bezczynności na podstawie konstrukcji uprawnienia procesowego, co pozwala objąć go dyspozycją art. 3 §2 pkt 9 p.p.s.a.

Ustawa nowelizująca Kodeks postępowania administracyjnego¹⁰ realizuje podnoszony w doktrynie¹¹ postulat ujednolicenia systemu środków dyscyplinowania organu przez wprowadzenie, na wzór art. 141 o.p., instytucji ponaglenia w miejsce zażalenia, uznawanego za konstrukcyjnie nieprzystawalne do sytuacji zaniechania organu¹². Proponowany przez ustawodawcę kształt postępowania incydentalnego z art. 37 k.p.a. oraz związana z nim zmiana postanowień p.p.s.a. wymagają stosownej refleksji teoretycznoprawnej.

2. Pojęcia beczynności oraz przewlekłości prowadzenia postępowania

Pojęcia prawnej beczynności i przewlekłości prowadzenia postępowania¹³ limitują możliwość wystąpienia ze środkiem dyscyplinującym organ, choć jednocześnie ich nieostry charakter, widoczny szczególnie w przypadku pojęcia przewlekłości, oraz niejasne kryteria rozróżnienia w poprzednim stanie prawnym stanowiły poważny problem interpretacyjny.

W odniesieniu do pojęcia beczynności należy zaaprobować pogląd M. Miłosza, zgodnie z którym przesłankami obligatoryjnymi tej postaci zaniechania organu są: brak realizacji normy kompetencyjnej polegającej na stosowaniu prawa oraz związany z nią obowiązek skorzystania z kompetencji przez wykorzystanie konkretnej formy działania (zazwyczaj wydania decyzji administracyjnej)¹⁴. Tym samym, jak wskazuje W. Bochenek¹⁵, należy

¹⁰ Ustawa z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw. Dz.U. 2017, poz. 935. Por. także *projekt ustawy nowelizującej w brzmieniu na dzień 28.12.2016 r.* [dalej: projekt grudniowy], <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/druk.xsp?nr=1183>, wraz z uzasadnieniem [Data dostępu: 18.05.2017 r.].

¹¹ R. SUWAJ: *Sądowa ochrona przed beczynnością administracji publicznej*. Warszawa 2014, s. 111.

¹² Zob. *uzasadnienie projektu grudniowego*, s. 22.

¹³ Za konsekwentnym rozróżnieniem pojęć przewlekłości postępowania oraz przewlekłości prowadzenia postępowania opowiada się R. SUWAJ: *Sądowa ochrona...*, s. 44–57. Zdaniem tego autora, przewlekłość postępowania ma szerszy zakres znaczeniowy i może być spowodowana przez „każdą okoliczność powodującą nieuzasadnioną zwłokę w końcowym załatwieniu sprawy” na podstawie art. 2 ustawy skargowej, natomiast przewlekłość prowadzenia postępowania dotyczy bezprawnego działania organu.

¹⁴ M. MIŁOŚZ: *Beczynność organu administracji publicznej w postępowaniu administracyjnym*. Warszawa 2011, s. 127–130.

¹⁵ W. BOCHENEK: *Beczynność a milczenie organu administracji publicznej*. „Samorząd Terytorialny” 2003, nr 12, s. 62 i n. Za odróżnieniem pojęć beczynności oraz milczenia

odróżnić stan beczynności organu od stanu jego milczenia, czyli postacie zaniechania dopuszczanej przez prawo, która pociąga za sobą skutek materialnoprawny. Brzmienie art. 37 k.p.a. oraz art. 141 o.p. nie pozostawia również wątpliwości, że warunkiem koniecznym powstania stanu beczynności jest upływ terminu, który nie zakończył się załatwieniem sprawy.

Więcej trudności sprawiała natomiast próba wyznaczenia zakresu znaczeniowego pojęcia przewlekłości prowadzenia postępowania, które w świetle brzmienia art. 37 k.p.a. sprzed nowelizacji nie było wyraźnie zdefiniowane. W doktrynie zdawał się dominować pogląd, zgodnie z którym kryterium rozróżnienia obu pojęć jest upływ terminu, w przypadku beczynności rozumianego abstrakcyjnie (instrukcyjnie), natomiast w odniesieniu do przewlekłości – w powiązaniu z konkretnym stanem faktycznym¹⁶. Za podstawową w przypadku przewlekłości uznawano zatem dyrektywę z art. 35 §1 k.p.a., nakazującą rozpatrywanie spraw bez zbędnej zwłoki. Węższe ujęcie przewlekłości proponował Z. Kmiecik, w którego opinii stan ten wystąpi dopiero w momencie nadużycia przez organ kompetencji do przedłużania podstawowego terminu załatwienia sprawy lub wstrzymania jego biegu (np. zawieszenia postępowania)¹⁷.

Stanowisko NSA w przedmiocie rozróżnienia obu postaci zaniechania organu jest niejednolite. Z jednej strony istnieje utrwalona linia orzecznicza, wspierana brzmieniem art. 3 §2 pkt. 8 i 9 oraz art. 149 p.p.s.a. o występującym między nimi stosunku wykluczania¹⁸. W jednym z nowszych orzeczeń NSA stwierdził jednak, że możliwa jest sytuacja pozostawiania organu w stanie beczynności i przewlekłości jednocześnie, przy czym przewlekłość zawsze implikuje beczynność¹⁹.

Mając na uwadze zarysowane wyżej problemy, ustawodawca wprowadza w zmienionym art. 37 k.p.a. definicje legalne przedmiotowych pojęć. Zgodnie z brzmieniem ustawy, przez beczynność należy rozumieć niezałatwienie sprawy w terminie – aktualne pozostają zatem uwagi dotyczące tej sytuacji procesowej na gruncie poprzednio obowiązującego stanu prawnego. Natomiast przewlekłość, jako stan, w którym postępowanie jest prowadzone dłużej niż jest to niezbędne do załatwienia sprawy, zostaje zrelatywizowana do oko-

organu opowiada się również M. Miłoś: *Beczynność...*, s. 246. Odmienne G. Łaszczyca, który posługuje się tymi pojęciami zamiennie, por. G. Łaszczyca: *Milczenie...*, s. 52.

¹⁶ Por. P. Kornacki: *Skarga...*, s. 131–132; J.P. Tarno: *Beczynność organu a przewlekłe prowadzenie postępowania*. „Casus” 2013, nr 69, s. 11.

¹⁷ Z. Kmiecik: *Zarys teorii postępowania administracyjnego*. Warszawa 2014, s. 262. Podobnie P. Daniel: *Skarga na przewlekłe prowadzenie postępowania administracyjnego*. „Ius Novum” 2012, nr 3, s. 122.

¹⁸ W tym względzie zob. np. wyroki NSA: z dnia 5 lipca 2012 r., II OSK 1031/12; z dnia 2 czerwca 2016 r., II OSK 1156/16; z dnia 15 stycznia 2013 r., II OSK 2390/12. CBOSA.

¹⁹ Wyrok NSA z dnia 24 listopada 2016 r., I OSK 3096/15. CBOSA.

liczności konkretnego stanu faktycznego, co w praktyce przenosi ciężar oceny, czy postępowanie organu miało charakter bezprawny, na sąd administracyjny rozpatrujący skargę na przewlekłe prowadzenie postępowania²⁰.

3. Środki dyscyplinowania organu w ogólnym postępowaniu administracyjnym przed dniem 1 czerwca 2017 roku²¹

Konstrukcja zażalenia z art. 37 k.p.a. wykazywała cechy charakterystyczne w stosunku do unormowań rozdziału 11 k.p.a. W piśmiennictwie podnoszono często, że art. 37 k.p.a. ma charakter szczegółowy (względnie lub bezwzględnie zamknięty)²², co ogranicza lub wręcz wyłącza możliwość stosowania przepisów ogólnych o zażaleniu. Miało to swoje konsekwencje procesowe już na etapie inicjowania postępowania zażaleniowego – zasadne było bowiem pytanie, czy zastosowanie znajdzie tutaj norma z art. 129 k.p.a., która na mocy art. 144 k.p.a. stanowi o regule względnej dewolutywności zażaleń w postępowaniu administracyjnym. Przyjmowano jednak, że brzmienie art. 37 k.p.a. przesądza o bezwzględnie dewolutywnym charakterze tego środka²³, co w efekcie wyklucza możliwość zastosowania mechanizmu samokontroli z art. 132 k.p.a. przez organ, którego zachowania postępowanie dotyczy.

Postępowanie z art. 37 k.p.a. miało charakter wypadkowy wobec sprawy głównej²⁴, choć należy podkreślić, że samo pojęcie sprawy jako przesłanki wniesienia zażalenia na bezczynność organu nie jest rozumiane jednolicie. Zdaniem niektórych autorów, możliwe jest bowiem objęcie jego zakresem znaczeniowym również spraw o charakterze procesowym²⁵.

²⁰ P. KORNACKI: *Skarga...*, s. 131. Por. także W. GURBA, w: *Reforma prawa o postępowaniu administracyjnym. Raport zespołu eksperckiego*. Red. Z. KMIECIAK. Warszawa 2017, s. 93.

²¹ Zgodnie z normą intertemporalną z art. 16 ustawy nowelizującej, do postępowań administracyjnych wszczętych przed dniem 1 czerwca 2017 r. i niezakończonych ostateczną decyzją lub postanowieniem stosuje się przepisy k.p.a. w brzmieniu dotychczasowym, z wyjątkiem art. 96a–96n k.p.a.

²² Por. przegląd stanowisk zaprezentowany przez M. MIŁOSZA: *Bezczynność...*, s. 274–275.

²³ Tak np. G. ŁASZCZYCA: *Zażalenie w ogólnym postępowaniu administracyjnym*. Kraków 2000, s. 238.

²⁴ M. KOWALSKI: *Terminy w postępowaniu administracyjnym i sądowoadministracyjnym*. Wrocław 2013, s. 148.

²⁵ Szerzej na ten temat zob. M. MIŁOSZ: *Bezczynność...*, s. 278 i n. Por. także rozważania G. ŁASZCZYCY: *Zażalenie...*, s. 122 i n. oraz powoływane tam orzecznictwo.

Organem właściwym w przedmiocie rozpatrzenia zażalenia był organ wyższego stopnia w rozumieniu art. 17 k.p.a., a w sytuacji jego braku (np. gdy organem prowadzącym postępowanie był minister lub samorządowe kolegium odwoławcze), w myśl art. 37 § 1 k.p.a., stronie przysługiwał równoważny²⁶ środek prawny w postaci wezwania do usunięcia naruszenia prawa.

Czynności nadzorcze organu rozpatrującego zażalenie sprowadzały się w pierwszej kolejności do ustalenia, czy stan bezczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania w ogóle wystąpił. Jeśli w opinii organu zażalenie było uzasadnione, był on obowiązany do wydania rozstrzygnięcia o dwojakim charakterze: po pierwsze, skierowanej wobec strony dyspozycji w przedmiocie wyznaczenia dodatkowego terminu załatwienia sprawy; po drugie, zarządzenia wyjaśnienia przyczyn oraz ustalenia osób winnych niezakończenia sprawy w terminie, a w razie potrzeby także podjęcia działań organizacyjnych o charakterze prewencyjnym (podkreślenia wymaga brak konsekwencji ustawodawcy, który obowiązki zarządcze organu w stanie prawnym sprzed nowelizacji odnosił jedynie do stanu bezczynności).

W świetle przytoczonej regulacji postępowanie dyscyplinujące organ było ukształtowane w sposób szczątkowy. Nie budził wątpliwości pogląd, zgodnie z którym organ rozstrzyga w formie niezaskarżalnego postanowienia, także w przypadku uznania zażalenia za nieuzasadnione. Według G. Łaszczyca²⁷, nic nie stało również na przeszkodzie, by stosować w odniesieniu do niego regulacje rozdziału 11 k.p.a., co np. umożliwiałoby umorzenie postępowania na podstawie art. 138 w zw. z art. 144 k.p.a.

Nie było także jasne, czy organ, do którego zwrócono się z wezwaniem do usunięcia naruszenia prawa, prowadzi osobne postępowanie incydentalne, gdyż art. 37 § 2 k.p.a. zdanie pierwsze stanowił jedynie o kompetencjach organu w sytuacji wniesienia przez stronę zażalenia²⁸.

²⁶ Zob. Z. KMIECIAK: *Wezwanie do usunięcia naruszenia prawa w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym*. ZNSA 2013, nr 4, s. 37.

²⁷ G. ŁASZCZYCA, w: G. ŁASZCZYCA, C. MARTYSZ, A. MATAN: *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*. T. 1. Warszawa 2010, s. 424.

²⁸ Zob. A. GOŁĘBA, w: *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*. Red. H. KNYSIAK-MOLCZYK. Warszawa 2015, s. 324–325. Por. także pogląd aprobujący Z. KMIECIAKA: *Zarys...*, s. 277. Odmienne P. KORNACKI: *Skarga...*, s. 249.

4. Ponaglenie w postępowaniu podatkowym

Artykuł 141 o.p. wprowadza specyficzny środek prawny w postaci ponaglenia organu podatkowego. Zgodnie z ugruntowanym w doktrynie i judykaturze poglądem, stanowi ono środek zaskarżenia, którego przedmiotem jest „zakończenie stanu zawisłości sprawy przed danym organem”²⁹, a czynności podjęte w tym postępowaniu przez organ wyższego stopnia mają charakter nadzorczy oraz nie mogą ingerować w merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy.

Zakres przedmiotowy art. 141 o.p. w odniesieniu do możliwości dyscyplinowania organu podatkowego w sytuacji jego bezczynności wyznaczają dwa rodzaje terminów instrukcyjnych, tj. podstawowy (art. 139 o.p.) lub ustalony przez organ na podstawie art. 140 o.p.

Problematyczna pozostaje kwestia możliwości wnoszenia przez stronę ponaglenia na przewlekłe prowadzone postępowanie podatkowe. Konstrukcja art. 141 o.p. w obecnym kształcie jest zasadnie krytykowana, prowadzi bowiem do trudnej do zaakceptowania sytuacji, w której strona postępowania podatkowego z uwagi na brak przedmiotowej przesłanki w art. 141 o.p. nie może skorzystać z przysługującego jej na podstawie art. 3 §2 p.p.s.a. prawa do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania podatkowego³⁰. Słusznie proponuje się zatem, by pojęcie niezafatwienia sprawy z art. 141 o.p. interpretować szeroko, czyli również w odniesieniu do przewlekłego prowadzenia postępowania³¹.

Organem właściwym w sprawie rozpatrzenia ponaglenia jest w pierwszej kolejności organ podatkowy wyższego stopnia w rozumieniu art. 13 §3 o.p., a zatem posiadający przymiot organu odwoławczego. Trzeba jednak pamiętać, że ustawodawca w art. 141 §1 pkt. 2 i 3 o.p. modyfikuje nieco strukturę organów podatkowych w odniesieniu do organów wprowadzonych ustawą o Krajowej Administracji Skarbowej³². W efekcie katalog organów właściwych do rozpatrzenia ponaglenia w postępowaniu podatkowym wygląda następująco:

²⁹ J. BORKOWSKI, w: B. ADAMIAK, J. BORKOWSKI, R. MASTALSKI, J. ZUBRZYCKI: *Ordynacja podatkowa. Komentarz* 2016. Wrocław 2016, s. 776.

³⁰ B. ADAMIAK: *Skarga i skarga kasacyjna w postępowaniu sądowoadministracyjnym*. Warszawa 2014, s. 93. Por. również zakres przedmiotowy art. 3 §2 p.p.s.a. oraz art. 52 p.p.s.a. w brzmieniu ustawy nowelizującej.

³¹ Por. J. BORKOWSKI, w: B. ADAMIAK, J. BORKOWSKI, R. MASTALSKI, J. ZUBRZYCKI: *Ordynacja...*, s. 779; postanowienie NSA z dnia 25 marca 2014 r., I FSK 1058/13. CBOSA.

³² Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej. Dz.U. 2016, poz. 1947 ze zm. [dalej: u.k.a.s.].

- 1) Szef Krajowej Administracji Skarbowej – jeżeli sprawa nie została załatwiona przez dyrektora izby administracji skarbowej (art. 141 § 1 pkt 3 o.p.) oraz dodatkowo w sprawach, w których jest on właściwy w pierwszej instancji (ponieważ na mocy art. 13 § 3 o.p. jest on wtedy jednocześnie organem odwoławczym);
- 2) dyrektor izby administracji skarbowej – jeżeli sprawa dotyczy rozpatrywania odwołań od decyzji, o których mowa w art. 83 ust. 4 i 5 u.k.a.s.³³, oraz w sprawach, w których jest on właściwy jako organ odwoławczy (art. 13 § 1 pkt 2 lit. a o.p.);
- 3) samorządowe kolegium odwoławcze – w zakresie określonym art. 13 § 1 pkt 3 o.p.

Ponaglenie nie przysługuje zatem stronie w sytuacji, gdy organem podatkowym jest samorządowe kolegium odwoławcze, Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej oraz minister właściwy do spraw finansów publicznych, ponieważ art. 13 o.p. nie przyznaje im kompetencji organu odwoławczego.

Jeżeli ponaglenie, stanowiące podanie w rozumieniu art. 168 o.p., nie zawiera braków formalnych (por. np. art. 168 § 2 o.p.), organ przystępuje do merytorycznego, tj. ograniczonego do zgłaszanego przez stronę zarzutu niezakończania sprawy w terminie, rozpatrzenia sprawy incydentalnej. Należy przyjąć, że termin jej rozstrzygnięcia wyznacza art. 139 o.p.

Zakres oraz kolejność czynności podejmowanych przez organ nadzorczy są identyczne z czynnościami w ogólnym postępowaniu administracyjnym: po stwierdzeniu, że ponaglenie jest uzasadnione organ wyznacza dodatkowy termin załatwienia sprawy, a także jeśli uzna to za konieczne, podejmuje analogiczne do przewidzianych w art. 37 k.p.a. dyspozycje o charakterze zarządczym. Prawną formą działania organu jest niezaskarżalne postanowienie³⁴.

5. Ponaglenie w świetle nowelizacji art. 37 k.p.a

Poza zaprezentowanymi definicjami legalnymi pojęć bezczynności i przewlekłości prowadzenia postępowania, znowelizowany art. 37 k.p.a. zawiera szereg regulacji konstytuujących procedurę rozpatrywania ponagień w ogólnym postępowaniu administracyjnym.

³³ Czyli przekształcenia kontroli celno-skarbowej w postępowanie podatkowe, do którego przeprowadzenia (również w zakresie rozpatrywania odwołania – por. art. 13 § 1 pkt 1a o.p.) jest właściwy naczelnik urzędu celno-skarbowego.

³⁴ Zob. P. PIETRASZ, w: *Ordynacja podatkowa. Komentarz LEX*. Red. C. KOSIKOWSKI, L. ETEL. Warszawa 2013, s. 839.

Zgodnie z brzmieniem noweli, organem właściwym w tym przedmiocie jest w pierwszej kolejności organ wyższego stopnia, tj. wskazany w art. 17 k.p.a., a w razie jego braku – organ prowadzący postępowanie. Druga z wymienionych sytuacji dotyczy zatem tych zachowań organów, które w poprzednim kształcie art. 37 k.p.a. mogły być skarżone za pomocą wezwania do usunięcia naruszenia prawa³⁵.

Ustawa nowelizująca wprowadza również zasadę pośrednictwa organu prowadzącego postępowanie przy wnoszeniu ponaglenia. Dzięki temu organ będzie mógł wywiązać się z obowiązków, które nakłada na niego art. 37 § 4 k.p.a., czyli ustosunkowania się do treści ponaglenia, a także przekazania niezbędnych odpisów akt sprawy. Co oczywiste, taki układ procesowy nie może być uznany za przykład dewolutywności względnej, gdyż rola organu prowadzącego postępowanie ogranicza się jedynie do wskazanych wyżej obowiązków formalnych, bez przyznania mu kompetencji w przedmiocie samokontroli.

Na stronę, poza koniecznością spełnienia ogólnych wymogów przewidzianych dla podania w art. 63 k.p.a., zostaje nałożony obowiązek uzasadnienia ponaglenia. Zgodnie z intencją ustawodawcy³⁶, rozwiązanie to ma zapobiegać nadużywaniu przez stronę przysługującego jej uprawnienia. Element racjonalizujący postępowanie ponagleniowe jest zasadny, ponieważ k.p.a. nie przewiduje żadnych ograniczeń w kwestii liczby wnoszonych podań.

Działanie organów zostaje ograniczone przez wprowadzenie szczegółowych w stosunku do art. 35 k.p.a. terminów o charakterze instrukcyjnym: jeżeli jest konieczne przekazanie ponaglenia do organu wyższego stopnia, organ prowadzący postępowanie czyni to bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie siedmiu dni od dnia jego otrzymania³⁷. Z kolei merytoryczne rozpatrzenie ponaglenia (w obu układach procesowych) powinno nastąpić w terminie siedmiu dni od dnia jego otrzymania.

W celu usprawnienia równoległego procedowania w dwóch postępowaniach (głównym i wypadkowym) art. 37 § 4 k.p.a. stanowi o konieczności przesłania przez organ prowadzący postępowanie odpisów akt sprawy

³⁵ Należy zwrócić uwagę, że pierwotnie projekt przewidywał możliwość wniesienia skargi na bezczynność w sytuacji braku organu wyższego stopnia nad organem prowadzącym postępowanie bez konieczności uprzedniego skorzystania z ponaglenia. Por. art. 37 § 3 k.p.a. oraz art. 52 § 3 p.p.s.a. w brzmieniu projektu na dzień 4 lipca 2016 r. [dalej: projekt lipcowy], <http://www.konsultacje.gov.pl/node/4203> [Data dostępu: 18.05.2017 r.].

³⁶ Zob. *uzasadnienie projektu grudniowego*, s. 24.

³⁷ Przewidziany w projekcie lipcowym termin 3 dni roboczych na przekazanie ponaglenia organowi wyższego stopnia został słusznie poddany krytyce w toku konsultacji publicznych. Zob. np. opinię Krajowej Reprezentacji SKO, <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12287313/12363097/12363100/dokument244873.pdf> [Data dostępu: 1.04.2017 r.].

w zakresie niezbędnym do prawidłowego rozpatrzenia ponaglenia. Wprowadzenie nieostrego kryterium niezbędności jest rozwiązaniem kompromisowym między obowiązkiem przysyłania wszystkich akt sprawy w oryginale a obowiązkiem przysyłania odpisów wszystkich akt sprawy³⁸. W praktyce może ono jednak spowodować, że organ wyższego stopnia, w stosunkowo krótkim siedmiodniowym terminie, będzie zmuszony zwrócić się do organu prowadzącego postępowanie o przesłanie kolejnych odpisów akt sprawy, które w jego ocenie są niezbędne do prawidłowego rozpatrzenia ponaglenia.

Rodzaj i zakres obowiązków nakładanych na organ prowadzący sprawę w ramach postępowania nadzorczego są odmienne w każdym z dwóch układów procesowych przewidzianych w art. 37 k.p.a. Jeżeli ponaglenie rozpatruje organ wyższego stopnia, w pierwszej kolejności rozstrzyga on obligatoryjnie w przedmiocie stwierdzenia, czy stan beczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania wystąpił. Sprawa może się zakończyć już na tym etapie wydaniem niezaskarżalnego postanowienia stwierdzającego brak zasadności ponaglenia. Jeśli natomiast organ przychylił się do twierdzenia strony, zobowiązuje on organ prowadzący postępowanie do załatwienia sprawy w wyznaczonym przez siebie terminie. Wydaje się, że w takiej sytuacji organ ponaglany, będąc kategorycznie zobowiązanym do zakończenia postępowania w określonym terminie, traci kompetencję do skorzystania z art. 36 k.p.a.³⁹

Organ rozpatrujący ponaglenie jest również obowiązany zarządzić: wyjaśnienie przyczyn wystąpienia stanu beczynności lub przewlekłości oraz ustalenie osób winnych takiego stanu. Nadto, w myśl art. 37 §6 pkt 2 lit. b k.p.a., może on przedsięwziąć środki prewencyjne o charakterze wewnątrzadministracyjnym, które w jego opinii są konieczne do usprawnienia przyszłych postępowań.

Obecny kształt art. 37 §6 pkt 2 k.p.a. potwierdza formułowany w doktrynie i judykaturze pogląd, zgodnie z którym należy dopuścić możliwość rozpatrzenia środka dyscyplinującego organ nawet po wydaniu zasadniczego rozstrzygnięcia w sprawie, choć zakres takiej kompetencji będzie ograniczony do sfery wewnątrzadministracyjnej⁴⁰ (czyli w obecnym stanie prawnym art. 37 §6 pkt 2 lit. b k.p.a.) oraz ewentualnego badania przesłanek przewlekłości prowadzenia postępowania⁴¹. Za możliwością rozpatrywania ponaglenia już po wydaniu decyzji przez organ prowadzący postępowanie

³⁸ Por. uzasadnienie projektu grudniowego, s. 25–26.

³⁹ W odniesieniu do silniejszego skutku z art. 37 §6 pkt 1 k.p.a. zob. również W. GURBA, w: *Reforma...*, Red. Z. KMIĘCIAK, s. 93.

⁴⁰ Tak R. SUWAJ: *Sądowa ochrona...*, s. 96.

⁴¹ Zob. wyrok NSA z dnia 5 lipca 2012 r., II OSK 1031/12. CBOSA.

przemawia również fakt, że rozstrzygnięcie to stanowi prejudykat⁴² w ewentualnym postępowaniu odszkodowawczym z art. 417¹ § 3 k.c.⁴³

Zgodnie z art. 37 § 7 k.p.a. w brzmieniu nadanym przez ustawę nowelizującą, organ rozpatrujący ponaglenie zachowuje kompetencję nadzorczą również po wydaniu postanowienia stwierdzającego zasadność ponaglenia – może dokonać jego zmiany z urzędu w każdym czasie (oczywiście, przy założeniu, że postępowanie główne jest nadal w toku), ale tylko w celu wydłużenia terminu wyznaczonego wcześniej, gdy wyjdą na jaw istotne dla sprawy okoliczności faktyczne lub dowody nieznane w momencie wyznaczania poprzedniego terminu. Pojawia się w związku z tym pytanie, skąd organ wyższego stopnia ma czerpać wiedzę o nowych okolicznościach sprawy, jeśli zasadniczo „przepływ” informacji między organami ustaje z chwilą przekazania ponaglenia wraz z niezbędnymi odpisami akt sprawy, a najpóźniej z chwilą jego rozpatrzenia. Wydaje się, że funkcję sygnalizacyjną w tym zakresie może spełnić wniesienie przez stronę nowego ponaglenia, co ponownie zaktualizuje obowiązek organu prowadzącego postępowanie wynikający z art. 37 § 4 k.p.a.

Zakres rozstrzygnięć podejmowanych w sytuacji rozpatrywania ponaglenia przez organ prowadzący postępowanie – jako że jest on „sędzią we własnej sprawie” – ogranicza się do stwierdzenia zasadności zarzutu bezczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania oraz wydania wskazanych wyżej zarządzeń, w tym fakultatywnie zarządzeń prewencyjnych. Organ ten nie wyznacza sam sobie terminów załatwienia sprawy, zatem wiąże go, po pierwsze – wskazany w art. 37 § 5 k.p.a. siedmiodniowy termin rozpatrzenia ponaglenia, a po drugie – dodatkowy niezwłoczny termin załatwienia sprawy już po stwierdzeniu jego zasadności. Organ prowadzący postępowanie po rozpatrzeniu ponaglenia nie wydaje również postanowienia, co wynika z wprowadzonego art. 37 § 8 k.p.a.

Postanowienie wydawane przez organ wyższego stopnia zawiera zarówno dyspozycje skierowane do strony wnoszącej ponaglenie, jak i te o charakterze zarządczym, co nie wyklucza możliwości wydania przez organ dalszych zarządzeń konkretyzujących podjęte działania prewencyjne. Postanowienie to nie jest zaskarżalne, choć w myśl art. 142 k.p.a. strona może wnieść związany z nim zarzut procesowy⁴⁴ w odwołaniu od decyzji.

Ponadto należy rozważyć, czy stronie przysługuje ponaglenie na bezczynność organu rozpatrującego ponaglenie. Teoretycznie można sobie bo-

⁴² Zob. A. GOLĘBA, w: *Kodeks...*, Red. H. KNYSIAK-MOLCZYK; por. także W. GURBA, w: *Reforma...*, Red. Z. KMIECIAK, s. 93.

⁴³ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 459.

⁴⁴ Pojęciem tym na określenie tzw. zażalenia niesamoistnego z art. 142 k.p.a. posługuje się G. ŁASZCZYCA: *Zażalenie...*, s. 48–51.

wiem wyobrazić sytuację, w której strona po wniesieniu ponaglenia, rezygnując z przysługującego jej uprawnienia do wystąpienia ze skargą do sądu administracyjnego, ponagla organ dopuszczający się zwłoki w rozpatrzeniu ponaglenia w terminie wskazanym w art. 37 §5 k.p.a., niezależnie od będącego w toku postępowania głównego. Wydaje się, że konstrukcja swego rodzaju „piętrowego” ponaglenia⁴⁵ nie wymaga nawet przyjęcia formalnego rozumienia sprawy administracyjnej, jeżeli bowiem sprawa (w znaczeniu materialnym) w momencie wniesienia kolejnego ponaglenia pozostaje nierozstrzygnięta, to sytuacja ta nadal mieści się w hipotezie art. 37 §1 pkt 1 k.p.a. Ostatecznie można więc dopuścić możliwość ponaglenia przez stronę organu uchylającego siedmiodniowemu terminowi do rozpatrzenia ponaglenia, a nawet siedmiodniowemu terminowi przekazania ponaglenia organowi wyższej instancji – mimo że ten drugi odnosi się do stosunków wewnątrzadministracyjnych, to jednak pośrednio wpływa na prawo strony do załatwienia sprawy głównej zgodnie z zasadą szybkości postępowania.

Rezygnacja z formy zażalenia na beczynność lub przewlekłość postępowania w ogólnym postępowaniu administracyjnym skutkuje brakiem możliwości odpowiedniego stosowania w odniesieniu do art. 37 k.p.a. regulacji rozdziału 10 k.p.a., dotyczącego odwołań. Trzeba zatem stwierdzić, że w nowym stanie prawnym nie jest możliwe wydawanie postanowień w kwestii ewentualnej dopuszczalności ponagleń na podstawie art. 134 k.p.a. Jednakże, zgodnie z regułą wyrażoną w art. 126 k.p.a. w zw. z art. 105 k.p.a., postępowanie ponagleniowe jako rodzaj postępowania incydentalnego może zostać umorzone postanowieniem w obu przypadkach wskazanych w art. 105 k.p.a., a nawet – choć w literaturze przedmiotu jest to kwestia sporna – ulec zawieszeniu⁴⁶.

6. Konsekwencje prawnoprocesowe wniesienia ponaglenia

Należy pamiętać, że postępowanie w przedmiocie dyscyplinowania organu jest obligatoryjnym etapem poprzedzającym wniesienie skargi na beczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania administracyjnego. Zgodnie z art. 52 p.p.s.a., wyczerpanie środków zaskarżenia stanowi waru-

⁴⁵ Ten sposób rozumowania był rozważany przez NSA w odniesieniu do ponaglenia w postępowaniu podatkowym – zob. wyrok NSA z dnia 14 lutego 2006 r., I FSK 588/05. CBOSA.

⁴⁶ Możliwość zawieszania postępowań incydentalnych zasadniczo aprobuje M. ROMAŃSK, w: *Kodeks...*, Red. H. KNYSIAK-MOLCZYK, s. 616. Odmienne G. ŁASZCZYCA: *Zawieszenie ogólnego postępowania administracyjnego*. Kraków 2005, s. 32.

nek formalny dopuszczalności skargi do sądu administracyjnego, a niespełnienie tej przesłanki skutkuje jej odrzuceniem na podstawie art. 58 p.p.s.a.⁴⁷. Wobec pojawiających się w dyskursie rozbieżnych opinii co do otwartości katalogu środków zaskarżenia zdefiniowanego w art. 52 §2 p.p.s.a.⁴⁸ ustawodawca proponuje zmianę, tj. objęcie jego zakresem przedmiotowym również ponaglenia. Sankcjonuje to dotychczasową praktykę orzecniczą, polegającą na stosowaniu art. 52 p.p.s.a. w odniesieniu do ponaglenia z art. 141 o.p.⁴⁹

Ustawa nowelizująca rozwiązuje również dwa istotne problemy związane z rozpatrywaniem skarg na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania na podstawie dotychczasowych przepisów.

Po pierwsze – jednoznacznie określa, że skargę tę strona może wnieść w każdym czasie po wniesieniu ponaglenia do właściwego organu. Stanowisko to, choć w poprzednim stanie prawnym również dominujące⁵⁰, z uwagi na brak wyraźnego wskazania ustawodawcy w praktyce prowadziło czasem do błędnego stosowania innych terminów przewidzianych w art. 53 p.p.s.a.⁵¹

Po drugie – wprowadzony art. 53 §2b p.p.s.a. stanowi, że momentem konstytutywnym dla powstania uprawnienia do złożenia skargi jest moment wniesienia ponaglenia do właściwego organu. W kwestii tej zarysowały się dotychczas dwie odmienne interpretacje – pierwsza, korzystniejsza dla strony, wiąże skutek wyczerpania środków zaskarżenia z art. 52 p.p.s.a. jedynie z wniesieniem środka dyscyplinującego organ⁵²; druga z kolei opiera się na założeniu, że warunkiem koniecznym aktualizacji uprawnienia do

⁴⁷ Zob. np. postanowienie NSA z dnia 27 kwietnia 2012 r., I OSK 872/12; postanowienie WSA w Warszawie z dnia 22 lutego 2005 r., I SAB/Wa 176/04. CBOSA. Por. także R. Suwaj: *Sądowa ochrona...*, s. 194–195.

⁴⁸ Por. T. Woś, w: *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*. Red. T. Woś. Warszawa 2016, s. 443–444. Na temat otwartego charakteru art. 52 §2 p.p.s.a. zob. również postanowienie NSA z dnia 16 kwietnia 2013 r., II FSK 861/13. CBOSA.

⁴⁹ T. Woś, w: *Prawo...*, Red. T. Woś, s. 443–444.

⁵⁰ Por. np. P. Kornacki: *Skarga...*, s. 257–259; J.P. Tarno: *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*. Warszawa 2012, s. 187.

⁵¹ Por. np. postanowienie WSA w Olsztynie z dnia 18 sierpnia 2010 r., II SAB/OI 68/10. CBOSA.

⁵² Tę linię rozumowania prezentuje NSA np. w postanowieniu z dnia 25 lutego 2016 r., II OSK 326/16. CBOSA, stwierdza bowiem m.in.: „Oczekiwanie na rozstrzygnięcie zażalenia [z art. 37 k.p.a. – B.G.] odniosłoby odwrotny do zamierzonego skutek, bowiem skarżący zobowiązany byłby oczekiwać na merytoryczne odniesienie się do zażalenia [...]. Taka wykładnia nie realizowałaby celu, jaki przyświecał ustawodawcy przy wprowadzaniu instytucji skargi na bezczynność lub przewlekłość postępowania [...]. Spełnienie wymogu wyczerpania środków zaskarżenia następuje już w chwili jego złożenia w organie”.

wystąpienia ze skargą jest rozpatrzenie (również negatywne) poprzedzającego ją środka zaskarżenia⁵³.

Przyjęcie przez ustawodawcę pierwszej z omówionych koncepcji ma niewątpliwie tę zaletę, że pozwala uniknąć sytuacji, w której organ rozpatrujący ponaglenie sam popada w zwłokę. Jednocześnie nie można zapominać, że organ posiada pewną swobodę wyznaczoną terminami załatwiania spraw, a wprowadzenie możliwości skarżenia opieszałości organu prowadzącego postępowanie już z momentem wniesienia ponaglenia może skutkować przedwczesnym inicjowaniem postępowań sądowoadministracyjnych w sytuacjach, w których prawidłowe zastosowanie środka administracyjnoprawnego byłoby wystarczające.

Zakres przedmiotowy skargi sądowoadministracyjnej nie obejmuje możliwości skarżenia postanowienia w przedmiocie rozpatrzenia ponaglenia⁵⁴ – wynika to z faktu, że takie postanowienie nie mieści się w dyspozycji art. 3 §2 pkt 2 p.p.s.a. W tym układzie procesowym nie jest także dopuszczalne wniesienie skargi na zwłokę w rozpatrzeniu ponaglenia przez organ. Z kolei zwłoka polegająca na nierozpatrzeniu w terminie siedmiodniowym ponaglenia przez organ będący jednocześnie organem prowadzącym postępowanie (który nie wydaje postanowienia) powinna być oceniana raczej pod kątem beczynności związanej z obowiązkiem niezwłocznego załatwienia sprawy głównej niż zwłoki z rozpatrzeniem samego ponaglenia, mimo że formalnie sytuację tę obejmuje norma z art. 3 §2 pkt 9 p.p.s.a.

Na marginesie prowadzonych rozważań należy również wskazać, że stwierdzenie stanu beczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania może wywierać skutki w sferze odpowiedzialności prawnej pracownika organu – ogólną podstawę prawną stanowi art. 38 k.p.a. (oraz odpowiednio na gruncie procedury podatkowej art. 142 o.p.), choć regulacje te należy zawsze współstosować z uszczegóławiającymi je postanowieniami odrębnych ustaw⁵⁵.

Ponadto art. 37 §2 k.p.a. oraz art. 141 §2 o.p. wprowadzają zasadę, zgodnie z którą integralną częścią każdego rozstrzygnięcia w przedmiocie beczynności organu, już po uznaniu jego zasadności, jest stwierdzenie, czy niezakończona sprawa w terminie nastąpiła z rażącym naruszeniem prawa. Konieczność ustosunkowania się przez organ do tej kwestii stanowi jedną z przesłanek odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za

⁵³ Zob. np. postanowienie NSA z 14 lutego 2006 r., I FSK 588/05. CBOSA; P. KORNAK: *Skarga...*, s. 250; T. Woś, w: *Prawo...*, Red. T. Woś, s. 446.

⁵⁴ Podobnie w przypadku wniesienia ponaglenia do organu rozpatrującego sprawę główną – zob. art. 3 §2 pkt 4 p.p.s.a.

⁵⁵ Szerzej na ten temat zob. A. GOŁĘBA, w: *Kodeks...*, Red. H. KNYSIAK-MOLCZYK, s. 327 i n.

rażące naruszenie prawa⁵⁶, czyli szczególnego rodzaju odpowiedzialności cywilnej wobec podmiotów ponoszących odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy publicznej.

7. Podsumowanie

Z zaprezentowanych rozważań wyraźnie wynika, że ponaglenie, podobnie jak uprzednio zażalenie na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania czy wezwanie do usunięcia naruszenia prawa, zasadniczo spełnia w systemie administracyjnego prawa procesowego dwie funkcje. Po pierwsze – może służyć jako samoistny środek prawny pozwalający stronie na uruchomienie mechanizmu dyscyplinowania organu w toku administracyjnego postępowania jurysdykcyjnego. Po drugie – przez powiązanie wymogu wyczerpania środków zaskarżenia z dopuszczalnością merytorycznego rozpatrzenia skargi na bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania stanowi jednocześnie element jego racjonalizacji, zgodnie z podnoszonym w literaturze⁵⁷, choć najwyraźniej kwestionowanym przez ustawodawcę, przekonaniem o subsydiarnym charakterze postępowania sądowoadministracyjnego.

Wobec jednoznacznego brzmienia znowelizowanego art. 52 §2 p.p.s.a. ponaglenie może zostać uznane za administracyjnoprawny środek zaskarżenia. Aktualne pozostają zapatrywania tych przedstawicieli doktryny⁵⁸, którzy zwracają uwagę na podstawową cechę odróżniającą je od odwołania, wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy i zażalenia, czyli odmienny przedmiot zaskarżenia, przybierający formę relewantnego prawnie zachowania organu, a nie rozstrzygnięcia administracyjnego⁵⁹.

Całość postanowień ustawy nowelizującej w przedmiocie wprowadzenia ponaglenia do ogólnego postępowania administracyjnego, mimo powyższych uwag krytycznych, co do zasady zasługuje na aprobatę. Jednocześnie należy postulować rozbudowanie postanowień art. 141 o.p., nie jest bowiem

⁵⁶ Por. art. 5 i 6 ustawy o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa. Tekst jedn. Dz.U. 2016, poz. 1169.

⁵⁷ Tak np. Z. Kmieciak, w: „System Prawa Administracyjnego”. T. 10: *Sądowa kontrola administracji publicznej*. Red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel. Warszawa 2017, s. 281.

⁵⁸ Por. M. Miłosz: *Bezczynność...*, s. 292 i n.

⁵⁹ Istnienie w obrocie prawnym rozstrzygnięcia administracyjnego jako konstytutywnej cechy środka zaskarżenia przyjmuje B. Adamiak, w: „System Prawa Administracyjnego”. T. 9: *Prawo procesowe administracyjne*. Red. R. Hauser, B. Adamiak. Warszawa 2017, s. 214.

pożądany stan normatywny, w którym ten sam środek prawny w świetle obu ustaw procesowych podlega odmiennej regulacji, nawet biorąc pod uwagę fakt, że zgodnie z art. 3 §1 pkt 2 k.p.a. ich zakresy normowania zostały wyraźnie rozgraniczone.

Bartosz Gliwiński

Reminder as a means of review
in the Polish administrative proceedings

Summary

The aim of the paper is to highlight reminder being stipulated in the Polish administrative proceedings as a means of review which sought to ensure settling cases without undue delay. Based on the amendment bill to the Administrative Procedure Code coming into force on the 1st June 2017, the party to the proceedings is entitled to challenge such as failure of the administrative body by lodging a reminder as it is considered a mandatory appeal before submitting a complaint to administrative court. Moreover, the paper includes references to the Polish Tax Ordinance Act in the scope of dealing with tax cases within legal deadlines.